

ORDINACIONS DEL MOSTASSAF DE LA UNIVERSITAT DE LA VILA I TERME DE SABADELL (1725)*

El descobriment d'unes ordinacions del mostassaf de Sabadell, fins ara inèdites, em porten a presentar-les com una nova aportació al coneixement del municipi català després del Decret de Nova Planta, a través d'una comunitat rural com Sabadell al començament del segle XVIII.¹

Aquests documents formen una petita col·lecció, agrupada amb uns criteris totalment anàrquics, tant en referència a la cronologia com a la temàtica de cadascuna de les ordinacions, que si figuren amb una certa connexió entre elles és degut a la primitiva elaboració. Els escrits poden procedir d'un antic llibre d'ordinacions del mostassaf o de les pròpies determinacions de l'Ajuntament de la vila, que a causa de les circumstàncies no van integrar-se mai en una formació definitiva, d'acord amb l'ordre de les normes locals vigents aleshores. Aquesta documentació, font de la nostra informació per a un millor coneixement de la figura de l'agent públic municipal durant els anys esmentats, no és signada per cap regidor ni autentifi-

cada pel notari o pels testimonis. La reunió en un corpus és probablement atribuïble a mossèn Ernest Mateu i Vidal i a la seva activitat al front de l'Arxiu Històric Municipal.²

El desordre que trobem en les ordinacions, objecte del present treball, és també manifest en les deliberacions o resolucions referents a l'Ajuntament de la vila, recollides, tot i reconeixent la manca de molts documents, en un «Manual» des de l'any 1716 al 1750.³ La discontinuïtat entre cadascuna de les resolucions no ens permet de situar, en cap moment, la figura del mostassaf ni tampoc atribuir les seves competències d'una manera explícita a un regidor del municipi. La idea, més o menys completa, ens vindrà donada, pel que fa referència a l'agent públic, per mitjà de les disposicions que per al bon desenvolupament de la seva funció hem retrobat.

El criteri seguit per al desenrotllament d'aquest tema ve marcat per uns límits de documentació i de

* Comunicació presentada a les Jornades sobre Ordinacions Municipals i Baronals de Catalunya (segles XII-XIX). Valls, 14-16 de novembre 1986.

¹ Agracixo a En Joan Alsina i Giralt, director de la Fundació Bosch i Cardellach, de Sabadell, la seva col·laboració en la recerca dels documents.

² Arxiu Històric de Sabadell, *Administració Municipal. Llibres d'arrendaments. Taula de les ordinacions del Mostassaf*

de la vila, 1-2-1725.

³ AHS, «Manual de resolucions i altres coses pertanyents al ajuntament de la vila de Sabadell, ordenat y encuadernat en 6 d'agost de 1791, per ordre del Magnífich ajuntament de dit any, lo qual atenent lo desordre, rotura y falta de molts documents que faltan en son arxiu, majorment dels pertanyents als predits anys, disposa que es recullen del modo que aqui estan continuats», A-10 (1716-1750).

temps. D'una banda, l'anàlisi i l'exegesi de les ordinations del mostassaf de la universitat de la vila i terme de Sabadell, en un moment cronològicament determinat, l'any 1725. D'altra banda, la necessitat d'establir —a la llum de la normativa procedent del Decret de Nova Planta, del Reglament de 1717 i de la «Real Cédula Instructoria» de 1718—, la continuïtat del càrrec durant el segle XVIII. Els punts a desenvolupar seran: la desaparició del mostassaf com a càrrec preeminent en el municipi català (I) i l'obligada referència als documents de les ordinations de 1725 i a la personalitat dels agents municipals d'aquest any (II).

I. Desapareix el mostassaf, en un sentit estricte, de la vida de les municipalitats? La resposta, d'acord amb la normativa de l'època, és afirmativa. En el cas de Sabadell, així es manifesten els historiadors locals.⁴ El mostassaf no figurarà amb una personalitat física i jurídica independent dels altres membres de la corporació municipal. La seva tasca serà novament desenvolupada pels regidors, almenys en la referència que tenim d'un petit nucli rural. Resulta, per això, més interessant la seva premanència a través d'unes ordinations, que guarden una extraordinària similitud amb les del segle anterior.

En el Decret de Nova Planta, però, es diu: «*Pero en los oficios subalternos, destinados a las ciudades, villas y lugares para su gobierno político, en lo que no se opusiere a lo dispuesto en este Decreto, se mantendrán, y lo que sobre esto se necesitare de reformar, me lo consultará la Audiencia o lo reformará en la forma que se dice, al fin respecto de ordenanzas*».⁵ El reglament publicat com a edicte el 6 de juliol de 1717, referent a «*La jurisdicción ordinaria y del gobierno político i económico de los Pueblos*», al capítol V, fa referència als oficis insaculats «...*deben cesar perpetuamente las dichas extracciones, insaculaciones y bolsas, asi de oficios de bayles y ministros de justicia como de los demas del gobierno Politico y que no obstante qualesquier Privilegios, Concordias, usos y costumbres que todos quedan abolidos, con el citado Real Decre-*

to, han de ser en adelante todos los dichos oficios electivos...». Això no fa sinó confirmar el que s'ha dit en el primer dels capítols del mateix reglament: «*En Villa, Lugar, ni Pueblo alguno, asi de jurisdiccion Regia como Baronal, no se congreguen más dichas Juntas o Concejos, por motivo, ni pretexto alguno, pues quedan totalmente abolidos y extintos y refundido todo el poder que ellos antes exercian, en las personas de Bayle y Regidores, sin concurso de otra persona alguna, a cuyas Resoluciones y Ordenes deberan obedecer y dar execución todos los del pueblo*».⁶

La possibilitat de coexistir oficis subalterns amb els regidors ve establerta al capítol X del mateix Reglament: «*Si en alguno de los Pueblos y Universidades de este Principado, por razón de ser numerosos o por otra circunstancia causa equivalente, se necesitare a más de los Regidores, de algunos oficiales subalternos para que les asistan y ayuden en la expedición de negocios y materias que estuviesen a su cargo, lo representaran a Nos y Real Audiencia para que informados de la precisión, se destinen y elijan aquellos oficiales subalternos, que se consideren necesarios, con tasación de un salario congruente, que se les deberá pagar de los Propios de la misma Universidad*». El capítol XIX de la «Real Cédula Instructoria», del 13 d'octubre de 1718, en fer referència a les funcions específiques de l'ofici de mostassaf diu: «...*Lo que toca a la limpieza de calles, regularidad y hermosura en las obras públicas que se proyecten, seguridad de los Edificios, observancia de los Riegos, buen estado de los Caminos, custodia y guarda de los frutos del campo y demás ramos políticos pertenecientes a la salud pública, está al cuidado y gobierno económico de los Ayuntamientos*».⁷

D'acord amb la normativa esmentada, l'ajuntament serà format pel batlle i els regidors, en nombre de sis al municipi vallesà. En cap moment, a les actes de les deliberacions, no sorgeix el nom de mostassaf ni es fa referència a la seva tasca específica, dintre de la corporació de la vila. La possibilitat d'existència d'aquest càrrec ens ve facilitada per les pròpies disposicions a les quals hem fet referència abans. Pot coe-

⁴ Miquel CARRERAS I COSTAJUSSÀ, *Elements d'història de Sabadell* (Sabadell 1967).

⁵ Antonio SANMARTÍ, *Colección de órdenes relativas a la Nueva Planta de la Real Audiencia de Cataluña* (Lérida 1805) p. 93.

⁶ Antonio SANMARTÍ, *op. cit.*, «*De la jurisdicción ordinaria*

del gobierno politico y económico de los Pueblos». Primera clase «*Reglas generales para todas las Villas, Lugares y Pueblos de Cataluña*».

⁷ Antonio SANMARTÍ, *op. cit.*, «*Real Cédula Instructoria*», del 13 d'octubre de 1718.

xistir amb el batlle i els regidors, però sempre com a ofici electiu, perquè el privilegi atorgat per Felip III el 13 de juliol de 1599, en què es delimita l'autèntica funció del mostassaf, ha quedat abolit pel Reglament de 1717, en el qual se suprimeixen també de manera radical totes les insaculacions. Per tant, i d'acord amb una aplicació estricta del contingut dels preceptes, el mostassaf pot continuar desenvolupant la seva funció a la vila, però ja no accedirà al càrrec mitjançant la insaculació de quinze noms en la «bossa de mostassaf», en virtut del privilegi citat.

La figura del mostassaf no té en l'ofici de després del Decret de Nova Planta la mateixa individualitat respecte als altres càrrecs. Per la pròpia normativa, penso que és suficientment clar. Per a una intensa vida comercial —es continua celebrant mercat els dissabtes— és necessari mantenir un agent municipal que desenvolupi les funcions encomanades al mostassaf d'èpoques pretèrites.

II. Les innovacions o modificacions que suposa pel municipi sabadellenc l'aparició de les normes a què hem fet referència a l'apartat anterior, tenen un paral·lelisme als documents que integren les ordinacions del mostassaf de 1725. Les disposicions que tot seguit comentarem es troben en una línia de recerca de solucions per facilitar el millor desenvolupament dels preceptes i l'adaptació a les necessitats reals de la població. La renovació que s'intenta aconseguir suposarà un control més rigorós dels membres de l'ajuntament, puix seran els propis regidors els qui assumiran les funcions que desenvolupava el mostassaf. Les modificacions temporals o definitives imposades al govern de les municipalitats, abolits els privilegis de què havien gaudit, suposaran una adequació al regiment de les universitats.

El conjunt de disposicions referents a l'ofici de mostassaf ens permeten de retrobar el càrrec amb la mateixa substantivitat que el segle passat.

Les ordinacions del mostassaf es relacionen de manera directa amb uns aspectes concrets de la vida quotidiana de la vila. És fonamentalment un inspector que, per una banda previndrà el frau i, per l'altra, castigarà amb els seus bans els contraventors. Les seves competències, enumerades en la pública crida d'un antic

mostassaf de la vila, en començar el seu any de mandat, afecten la inspecció de carnisers, taverners, flequers, botiguers de peix i de bacallaneria, pesos i mesures, fems, carrers i camins, obres de casa, oli, civada i volateria.⁸ En la seva funció es conjumina l'avitual·lament de la vila, el control de pesos i mesures i també la higiene i l'ordre públic. Dintre la higiene, serà també el responsable de la salut pública del municipi.

Els articles que vénen reglamentats a les ordinacions de 1725 i en les altres sense data són molt exactament assenyalats. Es tracta de productes de consum freqüent i les disposicions intenten limitar, tant com sigui possible, l'engany als compradors. Això és evident en les disposicions que afecten l'exposició dels animals a la venda (2.1 i 5.7). La higiene i les condicions sanitàries en la venda d'aliments arriba fins a establir que el treballador de la carn haurà d'usar el davantal per realitzar la seva tasca (5.9). L'exigència, que es conserva en totes les ordinacions sobre la sanitat dels animals sacrificats per al consum directe, que estaran ben alimentats (5.12) i s'escorxaran d'acord amb les disposicions del mostassaf (4.3). Juntament amb les normes per a la venda dels productes carnis, es regula també la del peix (5.3), fresc o salat i la caça, els ous i la volateria (2.1 i 2.2).

Troblem a faltar qualsevol referència al pa, aliment imprescindible en l'alimentació de l'època, però es regula l'entrada del vi novell, prèvia denúncia, i la intervenció en la fixació del preu dels «consellers» (4.17).

La venda d'hortalisses és reglamentada quan es fa conjunta en un mateix lloc que la carn, les mesures tenen totes la finalitat de la sanitat pública (5.13).

L'activitat dels hostals i les tavernes està ordenada en una sèrie de productes, com el moltó (4.16) o el vi ja citat.

Els carrers, sobretot la neteja, la facilitat d'accés a la via pública (4.4) són objecte de diverses disposicions, així com la sanitat, les aigües brutes (1.1 i 4.18) els fems (4.1) o les deixalles (5.11) que no podran llençar-se sinó en uns llocs determinats. Dintre d'aquestes normes hi ha la prohibició que els animals vagin solts pels carrers, sense guarda ni esquella (5.1 i 5.2) i responsabilitza el propietari en el cas que la volateria es mengi el gra d'un sac (5.6).

⁸ AHS, D. 12.-1, 1, 4, foli 20 recte. 1 d'octubre de 1618, mostassaf, Pau Feu.

Segons les ordinacions de 1725, el mostassaf ha de fer una crida, deu dies després del jurament del càrrec, per tal de controlar els pesos i les mesures. Seria, doncs, el propi regidor el qui ho faria en una duplictat de funcions? Es tracta d'un record —còpia d'una antiga ordinació— als efectes de mantenir un sistema tradicional de control de pesos i mesures? La pública crida té també molta afinitat amb el càrrec abans de l'establiment del Decret de Nova Planta i les disposicions complementàries i és requisit abans de la comprovació de «pesos, mesures i altres coses» (3.1 i 4.6). Junt amb el mostassaf —sempre amb aquest càrrec, mai com a regidor—, hi figura un tècnic en el control de pesos i mesures, l'afinador, que comparteix la responsabilitat amb el primer. Els motius d'aquesta corresponsabilitat potser els hem de trobar en la poca professionalització de l'ofici, a diferència dels quinze insaculats del segle anterior, normalment persones acostumades al comerç i pels quals no representava cap dificultat la comprovació de pesos i mesures (4.6 i 4.7). Aquests seran marcats a les pròpies ordinacions seguint els mateixos criteris de la ciutat de Barcelona, en un intent d'unificació de les mesures (4.8, 9, i 13).

Quant a les obres públiques, les rajoles seguiran les mides de la capital, igual que per a les altres coses (4.11).

Comparteix el mostassaf del segle XVIII els productes dels bans igual que en el segle anterior? Aquest benefici és dividit en tres parts; a les ordinacions que estudiem figurarà que un terç és per a l'Església i l'altre per a l'acusador. Suposem que el restant és per a l'agent públic encarregat de la mostassaferia, encara que la seva personalitat física i jurídica correspongui a la d'un regidor de l'ajuntament (2.1 i 3.1).

Junt amb els bans, sanció de caràcter administratiu, se'ns presenten altres sancions d'indole compensatòria pels perjudicis causats. Així, es castigarà l'infractor amb la mercaderia perduda (2.2 i 3.1), a les ordinacions de mercat, i també quan els productes a vendre siguin falsos (4.15), amb una persecució del frau i l'engany al comprador incaut. Una solució per evitar que es comercialitzi el peix en mal estat és sim-

plement llençar-lo o treure'l de la vila, a més de la sanció pecuniària que s'imposa (5.3). Quant a la volateria que es troba a la plaça per a ésser venuda i menja del gra i de la verdura exposats, a més de la pena, s'ofereix l'oportunitat al perjudicat que «tinga llibertat» de matar la gallina i retornar-la morta al seu propietari o a qui el lesionat vulgui (5.6). La mercaderia confiscada, en un altre cas, és compartida entre els pobres necessitats i l'hospital de la vila (5.10).

En els mateixos documents figuren els títols d'unes inexistents ordinacions de vi, oli, blats, fruita i verdura que hem reproduït a l'apèndix al lloc que els correspon en els escrits originals.

No voldria acabar aquest petit comentari sense fer esment a la personalitat dels dos mostassafs, regidors de l'ajuntament, que se'ns presenten a les ordinacions de 1725. Efectivament, hem comprovat que Francesc Anisant, era apotecari de la vila, igual que Narcís Casanovas, l'altre agent públic anomenat a les ordinacions. Les edats d'ambdós eren semblants. Francesc Anisant, tenia 41 anys i el seu company 44 anys el 28 de juny de 1722, segons consta al Llibre de resolucions de l'ajuntament, al qual es fa una relació dels habitants de la vila l'any esmentat, amb explícita referència als anys que tenien en la data i a la seva professió.⁹

Una altra de les qüestions plantejades era la duplictat dels agents per a la realització de les tasques del càrrec de mostassaf. Efectivament, ambdós eren aquest any de 1725 regidors de l'ajuntament de la universitat de Sabadell.¹⁰

Aquestes ordinacions, incompletes, mantenen una relació amb les que coneixem dels anys anteriors al Decret de Nova Planta. Fins a quin punt mantenen la permanència del càrrec dintre del municipi, en un context diferent i adequat a les circumstàncies del moment, és una qüestió que ens confirma que, en les petites comunitats rurals, les modificacions van ésser progressives dintre d'un nou concepte de municipalitat.

M. JESÚS ESPUNY I TOMÀS

⁹ AHS, A-19, fol. 7 recte.

¹⁰ Antoni BOSCH i CARDELLACH, *Memorias de Sabadell an-*

tiguo y su término hasta el año 1770. AHS, B-1843, caps 2, foli A, p. 426.

1

18 DE MAIG DE 1725

- 1.1 «Ninguna persona se atrevesca de la hora present en avant, de tirar ninguna inmundicia ni aigua bruta per les finestres, ni portes, sota la pena de 10 lliures de dia, i de nit, 20 lliures.

* *

- 1.2 «Ninguna persona no puga rentar ningun pessio de aram, ni altres vasos en las fonts, ni abauradors de dita vila, sots la mateixa pena, ni rentar verdura.

* *

- 1.3 «Ninguna persona, no puga pasar roba per aigua al safareix que no siga pasat mitg dia sots la mateixa pena guarda que guardar sia».

* * *

2

26 DE MAIG DE 1725

- 2.1 «Lo senyor mostessá, Francisco Anistan, feu fer una crida que ninguna persona no puga comprar en dissapte ningun genero de volataria, cassa, ni ous per los carrers, que primer no sia stada a la plassa major de dita vila, sots la pena de 20 lliures, donat lo ters al acusador i altre a la Isglessia y la mercaderia perduda».

* *

Dit dia altra crida

- 2.2 «Que ningun foraster no puga comprar ningun genero de volatari, cassa, ni ous, en dia de dissapte, fins ajan tocades les 4 hores de la tarda, sots la mateixa pena i la mercaderia perduda».

* * *

3

20 D'ABRIL DE 1725

- 3.1 «Lo senyor mostessá, Narcís Casanovas, feu fer una crida, que tots los individuos de dita vila, dins tres dias aportassan tot genero de mesures, pessos, balanssas, canas, mitjas canas i altres i dependent de pesos i mesures (a) sots la pena de 3 lliures que donat lo ters al acusador i altre a la Iglesia».

- (a) afinar en dita cassa ho a son afinador.

* * *

4

*Sense data**Ordinacions dels fems y aigueres y necessaries*

- 4.1 «Item, que qualsevol persona qui posara fems als carrers publichs y plassas de dita vila que aquells aja de treurer dins vuyt dies y los aja de aportar y fer bossas fora del mur de la vila, a pena de 10 lliures».

* *

- 4.2 «Item, que qualsevol persona de la vila que tinga aigueres que iscan al carrer o necessaries aquellas, tingan aparador y fer que isquen a dit carrer, sino dins llur casa, sots pena de 3 lliures».

* *

- 4.3 «Item, que ningun foraster no puga fermar ningun matxo, mula, rosi, burro o demás bestiar en la plasa o carrer publich sots pena de 5 lliures, salvat a les casas dels farrers o basters y que ningun manascal o farrer o altre persona no puga sengrar ninguna bestia dins dits carrers sota la sobra dita pena y qualsevol cosa morta no la pugan escorxar sino fora de la vila, a la riereta, a pena de 3 lliures».

* *

- 4.4 «Item, que lo mostassaf puga posar pena de 10 lliures a quiscuna persona, que tindrà fusta, vigas, pedras o altres embussos per los carrers y a que nos puga executar per lo que será senixent donant-los temps de tres dies».

* *

- 4.5 «Item, que ninguna persona gos treballar ningun dies de festes [...], ni manastral algu tenir les portas paradas; ni tampoch en dies de profesons ordinarias, ni altres després que dit mostassaf aura fet fer la crida, a pena de 10 lliures per quiscuna vegada que hi será fet lo contrari».

* *

- 4.6 «Item, lo mostassaf que será dins deu dies après que hi haurá jurat, haja de fer, fer crida que qualsevol qui tindrà pesos y mesures y altres coses per afinar, dins trenta dies ajan de aportar aquellas al afinador sots bant 10 lliures y ajan de pagar lo dret de afinar a dit afinador segons baix será servit, a pena de 20 lliures».

* *

- 4.7 «Lo que es paga al afinador es de cada sort de balansas, 3 diners, y de cada sort de romana fins a un quintar, 4 diners, fins a 2 quintars, 8 diners, y de cada sort de quarteras y mitjas quarteras quatre diners y de cada sort de pesos un diner per pena y de cada sort de quarters y mitjos quarters, sis diners, y de cada sort de mesures axi de vi com de oli, vuyt diners y de tota sort de canas y mitjas canas dos pams y un palm, dos diners per pessa y que sia afinador lo quel mos-

tassaf allegirà i que sia sarreller per lo que tocarà a ferro y boter lo que tocara fusta».

* *

- 4.8 «Item, la quarta y mitg quart sia com lo de la ciutat de Barcelona de mesura».

* *

- 4.9 «Item, la quarta de les castanyes, sia també lo matex que es masuran las castanyas a Barcelona».

* *

- 4.10 «Item, que la quartera de la fals sia portada de la forma major».

* *

- 4.11 «Item, que las rajolas, sian a mollo de Barcelona, y tota altra obra fasan».

* *

- 4.12 «Item, que la mesura o quinta de mesurar segò o sendra sia mesura quadrada y tinga emplaria de boca, un palm».

* *

- 4.13 «Item, la quarta de la sal sia com lo que es mesura a Barcelona».

* *

- 4.14 «Item, que gualsevol se li tropian masuras falsas, canas y pesas, caiga en pena de 3 lliures».

* *

- 4.15 «Item, que tota mercaderia sia trobada falsa sia perduda. Y caiga en bant de 20 lliures».

* *

- 4.16 «Item, que ningun ostaler o ostalera que no puga fer provisió de ningun genero de volutaria sino tant solament de mol·tò, se tallará en la taula de la present vila, a pena de 3 lliures».

* *

- 4.17 «Item, que ningun tavarner, ni hostaler no puga entrar vi novell per vendre, que primer nol aja denuntiat, donat preu per los senyors consellers y mostasaff, a pena de 3 lliures».

* *

- 4.18 «Item, que nengú puga llansar aigua bruta ni altre immundícia als carrers publicos per la finestra, ni porta, ban de 20 lliures».

* *

- 4.19 «Item, que ninguna persona puga rentar a la font y ni pous ni abeurador sots ban de deu lliures».

* * *

5

Sense data

Ordinacions dels tosinos, vins y bous

- 5.1 «Item, que ningun habitant en dita vila, ni foraster, no puga dexas anar de la fosa, ningun tosino, xich ni gros, mascle ni famella, sens guarda, pena de 10 lliures de dias y 20 lliures de nit».

* *

- 5.2 «Item, que ningun habitant no puga dexas anar ningun bou, ni vaca sense esquella (y en lo mes de abril, fins al mes de juliol sensa morral per los camins per no fer mal als sembrats) a pena de 10 lliures per quiscuna vegada».

* * *

Ordinacions del peix

- 5.3 «Item, que ninguna persona que aportara peix en dita vila, aja de ser fresc o salí, quant no lo mostassaf lo puga fer llansar o fer lo treure de la vila (y quel aja de vendre lo matex peixater per espai de un dia) a pena de 20 lliures».

* * *

Ordinacions del vi

Ordinacions del oli

Ordinacions dels blats

Ordinacions de la fruita y ortalissa

- 5.4 «# Item, que qualsevol persona tindra mitja quartera, quarta y mitx quarta, lo tingan de afinar, canas, mitjas canas y dos pams y totas romanas y balansas y tot genero de pessos, a pena de 20 lliures».

* *

- 5.5 «Item, que qualsevol habitant y foraster venga a pes tant a manut com a engros y se trobara en frau de no donar lo degut pes, caiga en pena de 3 lliures».

* * *

Ordinacions per la volutaria fa mal dins la plasa de dita vila

- 5.6 «Item, que tot gall, gallina, pollas, capons o qualsevol genero de bestiar, fasa mal als sachs dels grans aporten en dita plasa y verdura, que caiga en pena de 10 lliures, y la viram tingan llibertat de matarla y donarla al amo de qui sera, o donar la gallina».

* *

- 5.7 «Item, que qualsevol persona tant habitant com foraster no pugan vendre #, ningun genero de volutaria morta que aquella que no sia estada posada a la barra acostumada per espai de mitja ora, que se compria per tornar a revender, sots pena de 5 lliures per quiscuna part y la cosa perduda; y conills y llebras los tingan de aportar esmocats».

* * *

Taula del present llibre de les ordinacions del mostassaf de la vila de Sabadell

- 5.8 «Item, que tot carniser qui caiga en bant de un diner que caiga en pena de deu rals y si es de dos diners, vint rals, si es de tres diners, quaranta rals y si es de quatre dons vuyt lliures y consuatinament pujant ab que (la maitat) lo ters del bant sia en augment del obra de la lsglesia».

* *

- 5.9 «Item, que dits talladors de las taulas o carnisarias ajan de tenir les balanses afinades y pesos per dit mostassaf y dit tellador tinga les balansas netas, sens pesos a ninguna balansa sots pena de 30 lliures y lo dit tallador no puga tallar sens deuantal».

* *

- 5.10 «Item, que ningun proueidor no puga fer tallar ninguna bestia sia morta fora lo corral que sia basileu, sots pena de 5 lliures y acos lo mostassaf no conservar dit capitol, los consellers de potentia los negosos treurer y ho pugan compertir a pobres necessitats y ospital de dita vila».

* *

- 5.11 «Item, que ningun escorxador o tellador no gos tenir ningun ventre en ditas taulas de ont se talla les carns a pena de 5 lliures per quiscuna vegada, que ha ningun partor no gos llensar ningun genero de bodells a ningun carrer, sino als [...] o sino sa, ho tregan fora als corrals y que ditas y ells sian fora, de dita pena ahont escorxen, dins mitx dia a pena dels 5 lliures sobredites fins al mig dia».

* *

- 5.12 «Item, que ningun pastor no puga inflar ningun genero de bestiar ab la boca sino ab manxar, a pena de 5 lliures per quiscuna bestia aura inflada».

* *

- 5.13 «Item, que ningun tellador no puga tenir ningun genero de ortalisa en las taulas ahont tallará, sots pena de 10 lliuras per quiscuna vegada».

* *

- 5.14 «Item, que ningun tellador, no gos tenir ningunas [...] del bestiar, autan mort en dita casa, ahont se talla, a pena de 10 lliures».

NOTA

Els documents estan colocats amb l'ordre en que figuren recollits.

El subratllat és nostre.

[...] correspon a una paraula o grup de paraules il·legibles.

Les paraules entre parèntesi ( ) corresponen a frases ratllades a l'original.

vol assenyalar l'existència d'una nota marginal, il·legible, a l'esquerra.